

детектор медіа

РІЧНИЙ ЗВІТ

2021

КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО «ДМ»

Громадську організацію «Детектор медіа» створили українські журналісти в січні 2004 року (з 2004 року до квітня 2016-го мала назву ГО «Телекритика»). Організація поєднує функції засобу масової інформації та аналітичного центру у сфері медіа та протидії пропаганді в Україні й посідає гідне місце серед подібних аналітичних центрів на міжнародному рівні. Незмінною головою організації є її засновниця та натхненниця, відома українська журналістка та медіаекспертка Наталія Лигачова. Майже 20 років команда «Детектора медіа» послідовно сприяє дотриманню журналістських стандартів в українських ЗМІ, вдосконаленню національного законодавства в медійній та інформаційній сферах, підвищенню професійного рівня журналістів, формуванню демократичної культури медіаспоживання серед українських громадян. У першу чергу наша команда відома завдяки групі власних інтернет-видань, що поєднує створення медійного контенту, різнопланові дослідження медійного простору, ринку та продукту, модерування професійної дискусії в журналістському цеху, адвокацію законодавчих та суспільних змін, що стосуються медіа, та медіаосвіту, спрямовану на широку аудиторію.

Організація створює власні інформаційні продукти: дослідження, аналітику, інфографіку, кепшен-відео, відеоблоги тощо. Члени команди беруть участь у робочих групах та дорадчих структурах при органах влади, проводять моніторинги та дослідження, тренінги та публічні заходи для різних цільових аудиторій. ГО «Детектор медіа» постійно вивчає й реагує на реальні потреби українського суспільства, разом із колегами з інших медійних неурядових організацій впливає на порядок денний українського медіапростору. ГО «Детектор медіа» є членом громадської спілки «Коаліція Реанімаційний пакет реформ» (РПР).

детектор медіа

detector.media

ЗМІСТ

4	Вітальне слово Голови
6	2021 рік у цифрах
8	Наші сайти
15	Наша діяльність
15	I. Сприяння підвищенню якості контенту (зокрема новинного) медіа в Україні
27	II. Підвищення медіаграмотності громадян
33	III. Протидія пропаганді
37	Організаційний розвиток
39	Фінансовий звіт
40	Команда
43	Донори

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ГОЛОВИ

**Наталія
Лигачова-Чернолуцька**

Голова ГО «Детектор медіа»,
шефредакторка порталу
«Детектор медіа»

2021 рік ми провели під знаком боротьби з дезінформацією. Для цього кооперувалися з державними інституціями, іншими громадськими організаціями, аналізували основні канали та меседжі поширення дезінформації та пропаганди, розвінчували фейки в серйозних та розважальних форматах, опонували російській пропаганді та зміцнювали медіаграмотність українців.

У спадок від 2020 року нам залишилось немало маніпуляцій та фейків щодо коронавірусу та вакцинації від цієї недуги. Дезінформація з цього приводу у 2021-му лише процвітала та ширилась. Тож на сайті «Media Sapiens» у розділі «Правда й вигадка про коронавірус» завжди було оновлення контенту для тих, хто справді хотів зрозуміти реальну ситуацію і не вестися на фейки. Публікації в цьому розділі набрали понад 400 тис. переглядів. Молодь і любителі відеоформату змогли отримати свою порцію розвінчування маніпуляцій про коронавірус у ютубі, де відеоблог «Lomakina Yesterday» набрав понад 3 млн переглядів, а також у тіктоку, який вела знову ж таки Ангеліна Ломакіна, танцюючи, співаючи і розповідаючи про медіаграмотність.

Інформаційний простір у 2021 році був дуже засміченим дезінформацією не лише щодо коронавірусу. Нам вдалося завдяки постійній роботі допомогти «наступити на горло» агентам російського впливу в Україні. Завдяки, зокрема, й даним наших моніторингових телеканалів «групи Медведчука» було визнано відповідальними за понад половину зафіксованих випадків проросійської пропаганди. 2 лютого Президент України Володимир Зеленський ввів санкції проти телеканалів ZIK, NewsOne і «112 Україна», заявивши, що санкції були виправданими, оскільки канали отримували фінансування з Росії та співпрацювали з терористичними орга-

нізаціями. Це стало важливим, але далеко не останнім кроком на шляху до очищення українського простору від проросійських наративів.

Міністерство культури та інформаційної політики запустило загальнонаціональний проєкт із медіаграмотності «Фільтр», наша організація стала партнеркою та джерелом експертизи для нього. Це та взаємодія між державою та експертно-громадським середовищем, якої громадянське суспільство завжди прагнуло, розуміючи дієвість та результативність такої співпраці.

«Детектор медіа» почав працювати з новим сегментом інформаційного простору – досліджувати дезінформацію в месенджерах, зокрема в телеграмі. Задля цього ми розробили власну методіку аналізу українських сегментів соцмереж і месенджерів. За цією методологією провели низку досліджень, опублікували 12 моніторингових звітів, деякі з них було використано та згадано державними установами з протидії дезінформації. Але найголовніше – ми показали суспільству проблему масових вкидів, впливів та дезінформаційних кампаній в українських телеграм-каналах. Цей напрям, схоже, стане для нас новим викликом для досліджень та пошуку способів протидії в боротьбі за медіаграмотність і проти маніпуляцій.

Нам ще довго доведеться боротися з проросійською пропагандою та дезінформацією різного штибу, але за підсумками цього року ми точно можемо сказати, що маємо успіхи, надійних партнерів і союзників, а тому неодмінно впораємося з цим нелегким завданням. Ми бачимо, що медіаграмотність стає неодмінною складовою викладання всіх навчальних дисциплін у школах і окремим предметом у вищих навчальних закладах, що державні структури всерйоз займаються виявленням та розвінчанням фейків, що українські медійники прислухаються до думки медіаекспертів і покращують свій контент.

І ще одне, про що хочеться загадати, підсумовуючи 2021 рік. Ми диверсифікували свої прибутки, зокрема отримуючи надходження від комерційної діяльності. Крім того, ми започаткували Спільноту, до якої долучилися 152 людини, які забажали власним коштом підтримати «ДМ», що стало як фінансовою підтримкою, так і важливим показником цінності роботи і внеску нашої організації у формування здорового інформаційного суспільства. Саме ця довіра нашої аудиторії та успіхи на шляху боротьби з дезінформацією та порушеннями стандартів журналістики і надихають нас на подальшу роботу.

2021 РІК У ЦИФРАХ

Вебресурси ГО «Детектор медіа»

детектор медіа

ДМ media sapiens

ДМ суспільне

ДМ відеотека

ДМ ЗМІ для змін

«Детектор медіа»

MediaSapiens

«Суспільне.
Детектор медіа»

«Вибори
та ЗМІ»

«Відеотека»

«ЗМІ для Змін»

Статистика вебресурсів

14 000 +

сукупна кількість
публікацій

≈ 6 000 000

сукупна кількість
унікальних відвідувачів

≈ 13 000 000

сукупна кількість
переглядів

Моніторинг медіа

- Кількісні та якісні моніторинги щоденних вечірніх теленовин на топканалах — **72.**
- Моніторинг гостьових студій у вечірньому прайм-таймі — **12.**
- Моніторинг суспільно-політичних токшоу на національних телеканалах — **45.**
- Оцінка якості вечірніх теленовин на «UA: Першому», «Українському радіо» — **4.**
- Моніторинг токшоку «Зворотній відлік» на «UA: Першому» — **7.**
- Моніторинг регіонального телебачення на сході та півдні України під час виборів — **4** звіти по **10** каналах.
- Гендерний моніторинг контенту — дві хвили в чотирьох регіонах.
- Моніторинг проникнення наративів пропаганди Кремля в українські ЗМІ — **12.**
- Статті та новини для широкої аудиторії, підготовлені на базі моніторингових звітів — **148.**

Дослідження та аналітичні звіти

- По той бік екрана: аналіз медіаспоживання та дезінформації в українському інформаційному середовищі (аналітичний звіт)
- Індекс медіаграмотності українців (дослідження)
- Інфодемія в українському телеграмі: хто, як та навіщо? (дослідження)
- Дослідження цінностей і моделей поведінки в розважальному контенті українських телеканалів
- Портрет глядача українського кіно в кінотеатрі (дослідження)
- Російська дезінформація в українському медіапросторі за 2020–2021 роки (дослідження)

Унікальні онлайн-продукти

Сатиричний відеоблог «NewsPalm»

53
випусків

3 000 000
переглядів

Сатиричний відеоблог «Lomakina Yesterday»

22
випуски

3 000 000
переглядів

Тіток-відео з медіаграмотності

289
відео

1 500 000
переглядів

Спецпроект «Правда і вимисел про коронавірус»

150
матеріалів

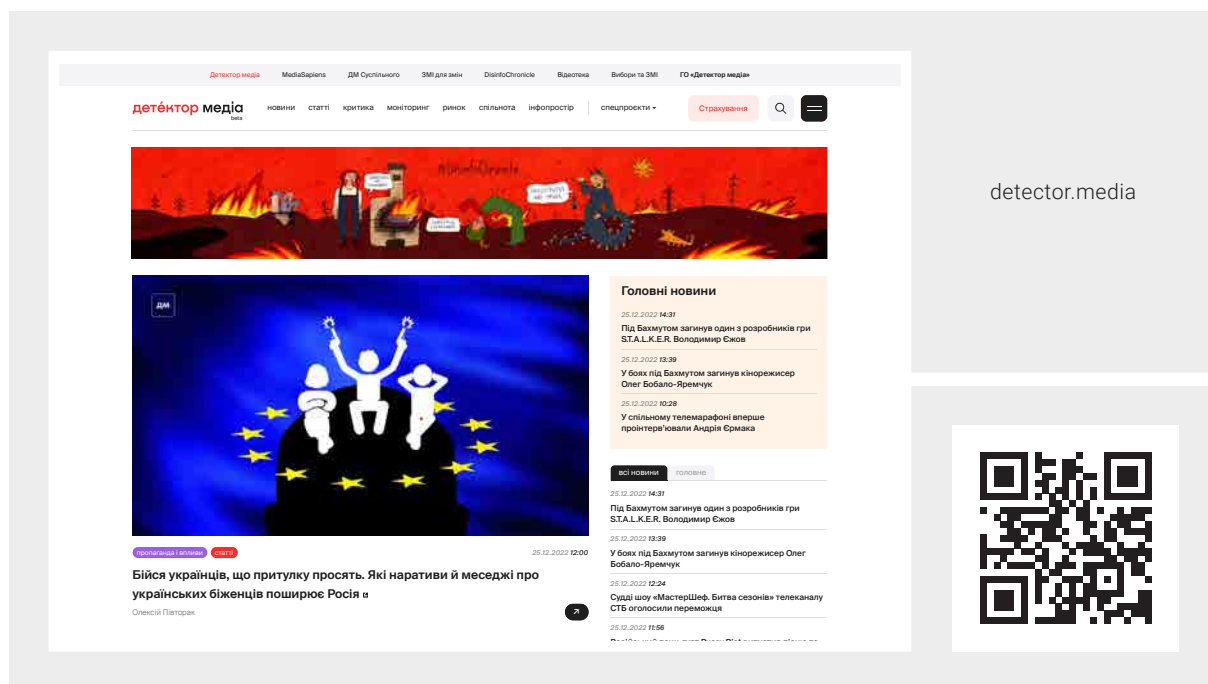
400 000
переглядів

ПОРТАЛ «ДЕТЕКТОР МЕДІА»

Інтернет-видання «Детектор медіа» — watchdog українських ЗМІ. Засноване в лютому 2016 року екскомандою інтернет-видання «Телекритика» на чолі з Наталією Лигачовою («Телекритика» була заснована Наталією Лигачовою в 2001 році).

Портал складається з кількох сайтів:

«Детектор медіа»

detector.media

детектор медіа

Нішеве онлайн-видання, цільовою аудиторією якого є медійники, медіаексперти, представники західних та українських громадських, донорських організацій, аналітичних центрів, державні службовці, політологи, політики, маркетологи, піарники, студенти журналістських вишів та фахівці дотичних гуманітарних сфер. На сайті до уваги аудиторії — найповніша в українських ЗМІ стрічка галузевих новин, медіакритика, моніторинги медійного контенту, огляди та аналітика медіаринку, інформаційної політики держави, проблем медійної галузі, майстер-класи та інтерв'ю з медійними фахівцями тощо.

«Детектор медіа» / 2021 рік:

11 224

публікацій

≈ 3 740 000

відвідувачів

≈ 10 100 000

переглядів

MediaSapiens

osvita.mediasapiens.ua

ДМ media sapiens

«Media Sapiens» — нішеве онлайн-видання, засноване у 2010 році. Завдання сайта — про-сувати свідоме використання медіа, сприяти формуванню критичного мислення в широкій аудиторії медіаспоживачів. Ресурс аналізує тенденції у світовій журналістиці, маніпуляції в новинах, а також надає знання та інструменти для ефективної взаємодії людей з-поза ме-дійної сфери із сучасними медіа. Протягом року після дослідження запитів аудиторії «Media Sapiens» дизайн сайта був осучаснений та адаптований для кращого сприйняття інформації та ефективнішого донесення даних до широкій аудиторії.

«Media Sapiens» / 2021 рік:

2 410
публікацій

≈ **1 700 000**
відвідувачів

≈ **2 200 000**
переглядів

«Суспільне. Детектор медіа»

The screenshot shows the website interface for «Суспільне. Детектор медіа». The main navigation bar includes links for «Детектор медіа», MediaSapiens, ДМ Суспільне, ЗМІ для змін, Медіадрейвер, Відеотека, Вибори та ЗМІ, and ГО «Детектор медіа». The page title is «дм суспільного». Below the title are social media and topic tags: #філії НСТУ, #Українське радіо, #дитяче євробачення, #новий сезон, #UA: Перший, and #UA:Культура. The main article features a photo of a stage performance and the headline «Євробачення»: Україна знову вразить чи ні? The article text mentions that Ukraine has advanced from the post-qualification stage to the semi-final stage of the Eurovision Song Contest 2022. To the right of the article is a «НОВИНИ» (News) section with several short news items. At the bottom of the article are «СТАТТІ» (Articles) with small image thumbnails. On the right side of the page, the URL stv.detector.media is displayed, and a QR code is provided for mobile access.

дм суспільне

«Суспільне. Детектор медіа» — єдине видання на ринку про суспільне мовлення в Україні та світі, яке стало незалежним майданчиком для обговорення процесу реформування, а також місії та завдань суспільного мовлення. Засноване у 2010 році.

«Суспільне. Детектор медіа» / 2021 рік:

813

публікацій

≈ **438 000**

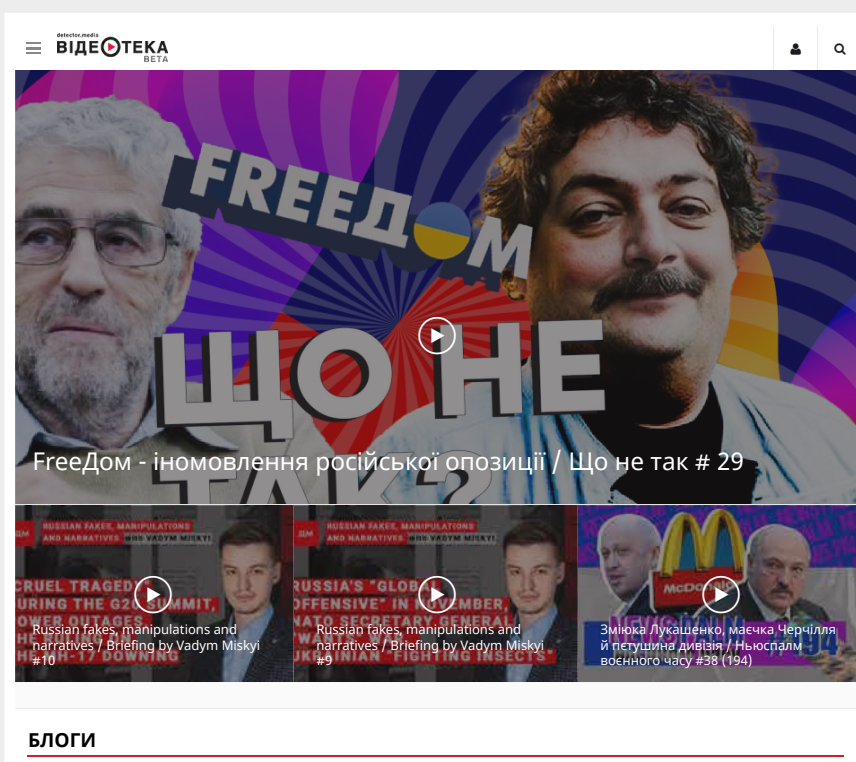
відвідувачів

≈ **931 500**

переглядів

«Відеотека»

ДМ відеотека

«Відеотека» – унікальний відеоресурс із лекціями на медійну тематику, інтерв'ю з медійниками й сюжетами із ключових медіаподій країни. Заснований у 2009 році.

«Відеотека» / 2021 рік:

106

опубліковано відео

41 000

загальна кількість
відвідувачів сайта

70 000

загальна кількість
переглядів сторінок сайта

«ЗМІ для змін»

The screenshot shows the website 'ЗМІ для змін' (Media for Change) with a navigation bar, search bar, and a main news section. The news section features a large article titled 'ПІСЛЯВОЄННЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ' (Post-war future of Ukraine) with a QR code to the right.

cs.detector.media

ДМ ЗМІ для змін

«ЗМІ для змін» — це проект ГО «Детектор медіа», який допомагає громадським організаціям та ініціативам ставати більш видимими для українських медіа. Ми розповідаємо про діяльність, перемоги та поразки громадського сектора; показуємо, як активісти впливають на просування реформ та як держава забезпечує умови для розвитку громадянського суспільства. Також ми аналізуємо законодавство, що регулює діяльність громадських організацій, та інформуємо про загрози для сектора. Ми прагнемо надихнути українські медіа активніше висвітлювати роботу громадянського суспільства і для цього розповідаємо аудиторії порталу «Детектор медіа» про маловідомі, але захопливі історії з його життя.

«ЗМІ для змін» / 2021 рік:

544

публікацій

76 000 +

відвідувачів

≈ 153 000

переглядів

Досягнення членів команди

У 2021 році премія імені **Георгія Гонгадзе** та The Ukrainians представили спецпроект «30 до 30: Хто творить майбутнє українських медіа».

«Це історія про цілеспрямованість, поєднання ідеалізму та прагматизму, про натхнення та відповідальність. Це 30 дуже різних історій, кожна з яких чіпляє. Незалежні ровесники Незалежності. Покоління спраглих, вільних і сміливих. Саме такими є 30 молодих журналісток і журналістів, лауреатів проекту “30 до 30”», – вказано в поясненні журі.

Лауреатами стали, зокрема, і троє «детекторівців» — Ярослав Зубченко, Ангеліна Ломакіна та Віра Курико.

Світлана Остапа та Вадим Міський стали лауреатами премії імені Івана Франка в номінації «За кращу наукову роботу в інформаційній сфері». Нагороду вони отримали як співавтори книжки **«Суспільне мовлення в Україні: історія створення та виклики»** («Друкарня Віол», Київ, 2019). Третім співавтором книжки є медіаюрист Центру демократії та верховенства права Ігор Розкладай.

Програмний директор ГО «Детектор медіа»

Вадим МІСЬКИЙ:

« Коли ми на замовлення “Детектора медіа” зі Світлою Остапою та Ігорем Розкладаєм писали цю книжку три роки тому, підсумовуючи історію створення та перші два роки роботи Суспільного мовлення, мені дістався розділ про “виклики”. Тепер його перечитую, і – о, диво! – якщо писати про виклики не “у стіл”, а працювати над їхнім подоланням, то через три роки вони перетворюються на історії успіху. Ще залишилися виклики, звісно, які треба здолати. Але дорогу осилить той, хто йде. А за ці роки життя підсипало і нових викликів. Дійдуть руки – і про них напишемо!»

«ЗМІ для змін» – це проєкт ГО «Детектор медіа», який допомагає громадським організаціям та ініціативам ставати більш видимими для українських медіа. Ми розповідаємо про діяльність, перемоги та поразки громадського сектора; показуємо, як активісти впливають на просування реформ та як держава забезпечує умови для розвитку громадянського суспільства. Також ми аналізуємо законодавство, що регулює діяльність громадських організацій,

НАША ДІЯЛЬНІСТЬ

I. СПРИЯННЯ ПІДВИЩЕННЮ ЯКОСТІ КОНТЕНТУ (ЗОКРЕМА НОВИННОГО) МЕДІА В УКРАЇНІ

Постійний моніторинг якості контенту українських теле- і радіоканалів

У 2021 році «Детектор медіа» проводив регулярний моніторинг якості медіаконтенту, таким чином сприяючи зростанню попиту на якісний контент та посиленню контролю за ним різними стейкхолдерами. Ми провели такі види моніторингу:

■ **Кількісний моніторинг щоденних вечірніх новин** на 7 національних телеканалів («1+1», «Інтер», «UA: Перший», СТБ, ICTV, канал «Україна» та 5 канал), який здійснює медіаексперт Ігор Куляс. Методологія передбачає отримання кількісних даних, що відображають якість випусків новин та відповідність журналістським стандартам у новинах. Моніторинг проводився щоквартально, у періоди: 1–6 лютого, 10–15 травня, 9–14 серпня та 25–30 жовтня. Протягом року опубліковано чотири звіти.

■ **Комплексний якісний моніторинг щоденних вечірніх новин** на 8 національних телеканалів («1+1», «Інтер», «UA: Перший», «112 Україна», ICTV, канал «Україна», СТБ та 5 канал) дозволяє оперативно реагувати на останні тенденції медіадискурсу. Усі дані збираються в базу, що дозволяє сортувати інформацію за ключовими темами, географічним контекстом новин (Київ, регіони, міжнародні), тональністю

(негативний, нейтральний, збалансований, позитивний), балансом думок експертів, згадками влади та політичних партій тощо. Особливу увагу приділено: дотриманню професійних журналістських стандартів; спотворення / маніпуляції фактами; звіти з випадками цензури або прихованого спонсорства; випадкам пропаганди та дезінформації. Такі звіти публікувалися щотижня шляхом аналізу новин за 5 робочих днів; моніторинг проводила медіаекспертка Зоя Красовська. За звітний період оприлюднено 68 моніторингових звітів (із них 12 узагальнювальних місячних звітів, 1 узагальнювальний річний та 3 спеціальні звіти).

■ **Моніторинг суспільно-політичних токшоу** (зокрема постійний моніторинг «Свобода слова» на каналі ICTV; «Право на владу» на каналі «1+1»; «Свобода слова Савіка Шустера» на каналі «Україна» та періодичний моніторинг «Українського формату» на каналі NewsOne; «Пульс» на 112-му каналі, «Ехо України» на Прямому каналі, «Народ проти» на телеканалі «Україна24», «Токшоу №1» на телеканалі «Україна 24», «Протистояння» на каналі «NewsOne»). Експерти «ДМ» проаналізували обговорювані теми; відповідність гостей у студії темам, що обговорюються; стать експертів; збалансованість викладу позицій політичних партій; потенційні маніпуляції якорями. За звітний період було опубліковано 45 моніторингових звітів (з урахуванням 3 спецзвітів), підготовлених медіаекспертами Ярославом Зубченком, Андрієм Любарцем та Олександром Круміним. Окремо відстежувалося суспільне токшоу «Відлік», за результатами публіковано 7 доповідей національного медіаексперта Ігоря Куляса.

■ **Моніторинг гостьових студій** у вечірньому прайм-таймі на національних новинних телевізійних каналах для оцінки маніпуляцій, дезінформації та порушення професійних стандартів. Загалом протягом січня – грудня 2021 року медіаексперт Ярослав Зубченко підготував 12 доповідей.

■ **Моніторинг регіонального телебачення сходу та півдня України.** У 2021 році експерти «ДМ» провели моніторинг вечірніх випусків новин на 10 регіональних телеканалів на відповідність журналістським стандартам. Нашим цільовим регіоном була східна та південна частини України. За звітний період опубліковано 4 звіти моніторингу в рамках моніторингу регіональних телеканалів.

■ **Гендерний моніторинг медіаконтенту.** У лютому 2021 року «Детектор медіа» в партнерстві з Інститутом масової інформації провів моніторингове дослідження, які підраховували частку експертів / експерток і героїв / героїнь у матеріалах національних та регіональних телеканалів у 4 містах – Житомирі, Хмельницькому, Одесі та Запоріжжі. У порівнянні з осінню 2020 року, коли ми проводили попередній моніторинг, відсоток експерток і героїнь зріс відповідно на 1,2 і 3 відсоткових пункти.

Протягом 2021 року портал «Детектор медіа» продовжував виступати основною платформою для медіакритики та медійної аналітики в Україні, спрямованої на покращення якості контенту українських теле- та радіоканалів, а також контенту інтернет-ЗМІ.

Враховуючи те, що моніторингові звіти ЗМІ зазвичай надто складні для широкої аудиторії, команда «ДМ» підготувала 148 новин за результатами моніторингу та висвітленням резо-

нансних маніпуляцій, політичних впливів на порядок денний ЗМІ. Вони були опубліковані на сайті «Media Sapiens» і набрали майже 356 тис. переглядів. Результати медіамоніторингу від «Детектора медіа», адаптовані у виданнях для широкої аудиторії розмовною мовою, з конкретними «гарячими» прикладами, що розповідають про тенденції, допомогли читачам, не пов'язаним із медіа професійно, зрозуміти маніпуляції та помилки, які допускають ЗМІ під час висвітлення важливих подій, а також відрізнити якісні носії від неякісних.

Усі ці види моніторингу дозволяють «Детектору медіа» готувати різноманітну комплексну аналітику медіаконтенту, щоби створити попит на вищу якість контенту в українських ЗМІ та мотивувати медіаменеджерів покращувати свій контент.

Моніторинги мали свій вплив на медіа, державну політику та дії ключових стейкхолдерів у галузі. Зокрема, 2 лютого Президент України Володимир Зеленський ввів санкції проти телеканалів ZIK, NewsOne і «112 Україна», назвавши їх виправданими, оскільки канали отримували фінансування з Росії та співпрацювали з терористичними організаціями. Західні партнери України обережно **відреагували на цей крок**. Більше 20 місцевих ЗМІ та дві міжнародні медіакомпанії (російська ВВС та **Nikkei.com**) звернулися до експертів «Детектора медіа» (Наталії Лигачової, Отара Довженка, Галини Петренко, Ярослава Зубченка) за коментарями щодо підсанкційних каналів.

Протягом березня 2019-го — вересня 2021-го «Детектор медіа» опитував аудиторію своїх моніторингових звітів онлайн, щоб дізнатися, як вони цими звітами користуються. У опитуванні взяли участь понад 1200 читачів. 92 % респондентів сказали, що вважають звіти корисними, 54 % заявили, що будуть ділитися контентом, використовувати його в обговореннях або у своїй роботі; 24 % сказали, що змінять джерела інформації, якими вони користуються, і почнуть використовувати високоякісні за результатами моніторингових звітів «ДМ», тоді як 52 % аудиторії заявили, що вже споживають контент високоякісних ЗМІ.

Моніторинг роботи регіональних каналів «ДМ» сприяв просуванню відповідальної та плюралістичної журналістики серед локальних ЗМІ та спонукав місцеві громади приділяти підвищену увагу якості медіаконтенту.

Підтримка органів журналістського саморегулювання

Експерти «Детектора медіа» входять до ключових органів саморегуляції — Комісії журналістської етики (КЖЕ) та Незалежної медійної ради (НМР). Протягом 2021 року експерти «ДМ» брали участь у засіданнях цих органів, пропонували справи, які потребують розгляду органами, висвітлювали їхні рішення на вебпорталі та надавали інформацію широкій громадськості щодо журналістського саморегулювання.

25 листопада 2021 року КЖЕ та НМР підписали меморандум про співпрацю, в якому домовилися координувати свої зусилля щодо захисту незалежної журналістики та свободи слова в Україні.

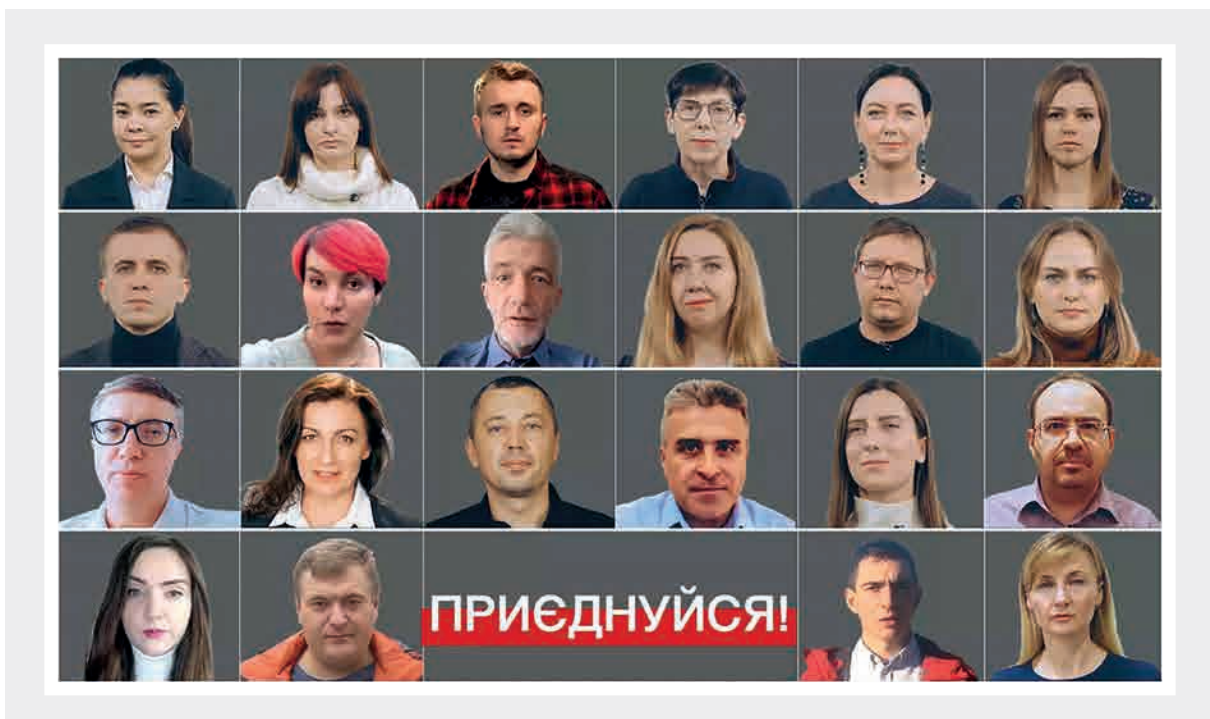
Також експерти «Детектора медіа» долучилися до розгляду 37 скарг, із яких 7 отримали відмову, а по 19 Комісія журналістської етики винесла рішення про порушення в медіаконтенті. Найбільше ЗМІ порушували п. 6 Етичного кодексу – Право громадськості на повну та об'єктивну інформацію.

Також експерти «Детектора медіа» долучилися до підготовки 10 заяв та рекомендацій для журналістів та редакцій.

У 2021 році «ДМ» продовжив розвивати **Медіарух**, започаткований ще у 2019 році як об'єднаний голос незалежних українських медіа та журналістів для захисту свободи слова, медіа та журналістів, а також їхньої мотивації дотримуватися професійних стандартів. Рух налічує понад 70 індивідуальних та колективних членів.

Протягом 2021 року Медіарух зробив 6 публічних заяв на підтримку свободи слова та з метою захисту права громадян на достовірну інформацію:

- закликали поліцію розслідувати дії ГО «Журналісти проти корупції» та утриматися від притягнення до відповідальності активістів за коментарі в ЗМІ;
- підтримали санкції проти каналів Медведчука та закликали не переслідувати співробітників;

- вимагали негайного звільнення пана Мецгера з посади голови правління «Укрексімбанку»;
- закликали українських журналістів створити дієву самоврядну організацію, яка зможе протистояти системі політичного та комерційного тиску на свободу слова;
- виступили із заявою про неприпустимість тиску з боку представників державних органів на журналіста Юрія Бутусова;
- виступили проти видачі посвідчень «Преси» нежурналістам, оскільки це підриває довіру до професії.

Таким чином, Медіарух залишається вагомим гравцем у підтримці свободи слова та захисту прав громадян на достовірну інформацію.

Наприкінці року Медіарух почав трансформуватися. 16 листопада 2021 року представники провідних медіа закликали журналістів об'єднуватися у професійну спільноту, щоби протистояти політичному та комерційному тиску на свободу слова; ініціаторами заяви виступили 29 журналістів та експертів. Триває об'єднавчий процес двох ініціатив для посилення «єдиного голосу» медійної спільноти.

Підтримка механізму подання скарг про порушення у ЗМІ «Медіачек»

Ініціатива **«Медіачек»**, запроваджена 2019 року «Детектором медіа» спільно з Інститутом масової інформації, постійно підтримувалася протягом 2021 року. Будь-хто може надіслати скаргу на медіаконтент, заповнивши онлайн-форму на сайтах «Детектор медіа» та ІМІ. Експерти перевіряють контент за спеціальною методологією та готують висновки щодо наявності / відсутності порушень медіастандартів чи законодавства. Протягом 2021 року ініціатива отримала 83 скарги, оприлюднено 45 офіційних висновків щодо порушення ЗМІ професійних стандартів. Деякі ситуації були врегульовані шляхом переговорів та уточнення / виправлення інформації ЗМІ. «Медіачек» допоміг покращити контент кільком ЗМІ.

Створення кращих умов для розвитку суспільного мовлення

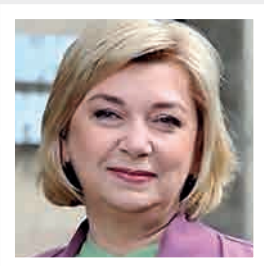
ГО «Детектор медіа» протягом багатьох років послідовно сприяє реформуванню державних мовників у суспільне мовлення та відіграє важливу роль у всіх процесах.

У 2021 році «Детектор медіа» підтримував комунікацію основних змін на Суспільному через створення спеціалізованих видань, роботу Наглядової ради «UA: Суспільного», участь у внутрішніх заходах, а також у міжнародних заходах в Україні та за кордоном. Протягом року експерти «Детектора медіа» Світлана Остапа і Вадим Міський брали участь у численних адвокаційних заходах, зокрема зустрічах із представниками Офісу президента, уряду, парламенту та з міжнародними зацікавленими сторонами з метою налагодження кращої комунікації та пояснення місії Суспільного як інституції.

Завдяки висвітленню «ДМ» перша зміна керівних органів Суспільного (у 2021 році) відбулася демократично та прозоро. «Детектор медіа» висвітлював усі спроби влади вплинути на цей процес, і завдяки розголосу ці спроби були невдалими, а мовник зберіг незалежність. Також експерти «Детектора медіа» пояснили зацікавленим сторонам події навколо мовника — політичним партіям, громадським організаціям, міжнародним партнерам. Зокрема, вони взяли участь у зустрічі з послами G7.

Значна частина зусиль «ДМ» традиційно була зосереджена на адвокації збереження достатнього рівня фінансування суспільного мовника на 2022 рік в умовах очікуваного скорочення державного бюджету через пандемію COVID-19. В результаті цих зусиль вдалося заощадити достатній бюджет компанії — 1,87 млрд грн, що дозволяє продовжити реформу.

Також «ДМ» продовжив адвокацію нової моделі фінансування «UA: Суспільного», запропонованої експертом «ДМ» Вадимом Міським, яка має на меті зменшити свободу дій уряду та парламенту при розрахунку річного фінансування та передбачає зарахування надходжень від рентної плати за користування радіочастотним ресурсом до спеціального фонду державного бюджету з подальшим цільовим спрямуванням на підтримку суспільного мовника.

Світлана Остапа:

«*Реформа суспільного мовлення ще не завершена, і жодна з країн на пострадянському просторі, яка взялася створювати суспільне мовлення на базі державного, не могла завершити реформу за чотири роки. Бо це аксіома. Значно легше побудувати новий будинок, аніж реконструювати старий. Однак переконана, що реформа є незворотною. Про це свідчить хоча б той факт, що двох голів правління НСТУ обирала наглядова рада у прозорий та демократичний спосіб».*

Профільний сайт «ДМ Суспільного» не лише висвітлює основні зміни в Національній суспільній телерадіокомпанії України, а і є єдиним в Україні майданчиком для ґрунтовної дискусії про виклики та перспективи реформи. Також сайт продовжував інформувати про запропоновану експертами «ДМ» нову модель фінансування Суспільного мовлення, постійно висвітлювалася важливість виконання місії телерадіокомпанії, недоцільність політичного тиску та втручання в редакційну політику, важливість і незворотність реформи суспільного мовлення.

Моніторинг новин на каналах НСТУ.

Протягом 2021 року було проведено дві хвили моніторингу оцінки якості новин Суспільного мовника:

- моніторинг вечірніх новин на телеканалі «UA: Перший», у межах 2 хвиль моніторингу протягом 6 днів (7–12.06.2021, 22–26.11.2021), який здійснив національний медіаексперт Ігор Куляс. Опубліковано 2 моніторингові звіти на «ДМ Суспільного»;
- моніторинг новин на «Українському радіо», у хвилі моніторингу протягом 5 робочих днів (7–11.06.2021, 22–25.11.2021), який здійснив національний медіаексперт Ігор Куляс. Опубліковано 2 моніторингові звіти на «ДМ Суспільного».

Додатково проводився моніторинг токшоу «Зворотній відлік» на «UA: Першому» щомісячно протягом квітня – грудня 2021 року. На «ДМ Суспільного» опубліковано 7 моніторингових звітів.

Таким чином, моніторингова діяльність «Детектора медіа» дозволила Суспільному мовленню виявити недоліки в якості контенту та намітити шляхи її покращення.

Експертна оцінка національних та регіональних теле- та радіопрограм/ програм каналів «UA: Суспільного».

Якщо порівнювати весь період існування НСТУ, то 2021 рік став найкращим у фінансовому плані. Вперше Суспільне отримало видатки розвитку та капітальні витрати. Ці гроші йдуть на закупівлю обладнання, ремонт, купівлю прав на трансляцію. У 2021 році «UA: Перший» мав найвищу частку аудиторії за останні сім років – 1,08%. Телеканал «UA: Культура» також збільшив свою частку аудиторії – з 0,11 % до 0,2 %. «ДМ» оперативно висвітлювала всі ці зміни в роботі ЗМІ. Також «ДМ» проводив регулярні огляди контенту НСТУ, публікував інтерв'ю з журналістами й керівниками національних і регіональних телеканалів НСТУ, відгуки аудиторії про зміни в програмі та аналізував інші зміни в контенті каналу.

У межах дводенної конференції National Media Talk голова наглядової ради НСТУ, заступниця

шефредакторки «Детектора медіа» Світлана Остапа говорила про рейтинги та знакові продукти Суспільного, про шантаж з боку політиків, дотримання стандартів та незалежність суспільного мовника. Вона також зазначила, що суспільний мовник показує приклад, як має працювати медіа, орієнтоване на інтереси суспільства та аудиторію, а не олігархів. Експерти визнали новини Суспільного найбільш професійними, в НСТУ функціонує дієва редакційна рада, а політичні шоу — це експертна розмова.

Сприяння встановленню кращого регулювання та нормальних ринкових відносин у медіасфері

Постійний аналіз змін на медіаринку, включаючи діяльність регулятора, медіавласність, ринок платного телебачення тощо. У 2021 році «ДМ» регулярно інформував громадськість про серйозні зміни у власності ЗМІ. Було опубліковано понад 60 статей та новин на цю тему, в тому числі про запровадження санкцій проти Тараса Козак і його телеканалів, про закриття каналів Віктора Медведчука, про покупку телеканалу UkrLive Нестором Шуфричем, про стрімке зростання ролі стримінгових сервісів на медіаринку (зокрема про те, що Megogo виграв тендер на трансляцію матчів Єврокубків із футболу), про конфлікти між провайдерами та медіагрупами, про конкурси Нацради та нові цифрові ліцензії тощо. «ДМ» проаналізував усю діяльність регулятора, а також ринкову діяльність медіа та провайдерів щодо реформування ринку платного телебачення.

Приміром, «ДМ» висвітлив конфлікт між найбільшою українською OTT-платформою Megogo та медіагрупою «Україна», яка покинула платформу. «Детектор медіа» не тільки опублікував статтю з аналізом ситуації, а й надав майданчик для озвучення позицій усіх сторін конфлікту.

Стаття набрала більше 8 тисяч глядачів, за пару днів конфлікт був вирішено: «Медіа Група Україна» відновила своє мовлення на Megogo.

«Детектор медіа» надає свою платформу всім гравцям — як невеликим локальним провайдерам і медіа, так і великим.

Постійний аналіз індустрії кіно- та серіального виробництва, в тому числі реформування державного фінансування цієї галузі. У 2021 році «ДМ» регулярно інформував громадськість про індустрію кіно та серіалів, у тому числі про реформу державного фінансування в цій галузі — було опубліковано 50 статей на цю тему (майже 200 тис. переглядів).

Аналіз та адвокація публічної політики в інформаційному та культурному секторах. Протягом 2021 року експерти «ДМ» спостерігали за виконанням закону про державну підтримку кіно. Зокрема, ГО «Детектор медіа» провела моніторинг прозорості державного фінансування виробництва фільмів і серіалів. У 2021 році Держкіно провело три пітчінги. «ДМ» проаналізував учасники пітчінгу та їхні результати.

«ДМ» також зробив внесок у розвиток заходів підтримки медіа та інших креативних індустрій у співпраці з Міністерством культури та інформаційної політики та Комітетом Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики на час постпандемічного періоду.

Протягом року «Детектор медіа» моніторив прокат усіх українських фільмів. У законодавчому полі основна увага була зосереджена на реалізації закону про грошові винагороди для іноземних кінематографістів.

Підвищення професійної компетентності журналістів та медіаменеджерів

У 2021 році «Детектор медіа» продовжив реалізацію різноманітних освітніх програм на медійну тематику.

Тренінговий курс «Якісний дебют у журналістиці».

«ДМ» провів 4 модулі онлайн-курсу «Школа якісних медіа. Якісний дебют у журналістиці» для 21 студента журналістських та медійних спеціальностей. Під час відбору особливу увагу було приділено студентам зі східних та південних регіонів України. Цей курс дав учасникам набір прикладних знань і практичних навичок, які допоможуть журналістам дотримуватися профе-

сійних стандартів, перевіряти інформацію, виявляти та заперечувати фейки, використовувати критичне мислення для роботи з матеріалами, створювати якісний сучасний контент у різних форматах, просувати контент у соціальних мережах тощо. В ролі тренерів та спікерів до курсу були залучені відомі та авторитетні журналісти. 15 учасників пройшли навчальний курс, вони підготували 16 матеріалів. 10 із цих матеріалів були опубліковані «ДМ» або іншими ЗМІ, а 7 осіб стали учасниками онлайн-стажування в редакції «ДМ» протягом літа 2021 року.

Завдяки нашій програмі стажування молоді журналісти написали статті для «Української правди», «Детектора медіа» та інших авторитетних ЗМІ. Одна зі слухачок Школи Марія Крикунова налагодила співпрацю з інтернет-виданням «Перше криворізьке».

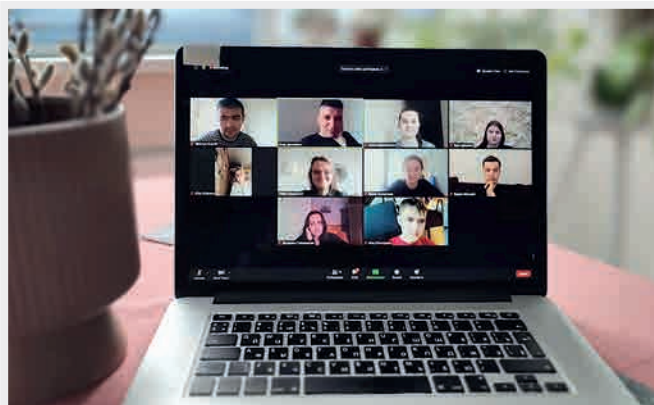

Софія Скиба, редакторка «Першого криворізького» медіа, відзначила у своєму коментарі роботу «ДМ» у навчанні молодих журналістів:

« Студенту без практичного досвіду дуже важко знайти роботу. Знання специфіки роботи з новинами, аналітичними статтями під наглядом менторів, які надає "ДМ", є дуже цінними для молодих журналістів. Наша редакція багато працює зі студентами журналістських факультетів, і Марія Крикунова виділяється знанням журналістських стандартів».

Школа якісних медіа для Білорусі.

ГО «Детектор медіа» розширила свою навчальну діяльність «Школою якісних медіа» для білоруських відеоблогерів. Після 4 навчальних модулів «Школи якісних медіа» для білоруських відеоблогерів протягом грудня 2020 року — березня 2021 року було організовано менторство для 15 відібраних учасників тренінгу. Під час цього менторства учасники тренінгу мали змогу створювати відео та роз-

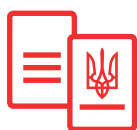
вивати свої ютуб-канали із допомогою двох менторів (Кирила Євсєєва та Андрія Приймаченка). Потім протягом лютого-березня 2021 року було підтримано поглиблене менторство для 7 відібраних учасників. Його учасники здобули навички налаштування просування відео та додатково допомогу та бюджет для платного просування деяких своїх відео.

Підвищення обізнаності про історію незалежної журналістики в Україні.

У 2021 році «ДМ» продовжив створення онлайн-проекту з історії незалежної журналістики. Зокрема, опублікував декілька матеріалів, які будуть корисними для збереження історичної пам'яті незалежної журналістики в Україні.

Таким чином, «Детектор медіа» сприяв підтримці найкращих практик та просуванню відповідальної, ціннісної журналістики в Україні через особисті історії відомих людей.

Детальніше про дослідження:

Сприяння розвитку системи співрегулювання

Моніторинг роботи органів державної влади.

У 2021 році ГО «Детектор медіа» продовжила аналіз роботи основних органів державної влади у сфері медіа. Регулярно публікувалися звіти з моніторингами роботи кожного з цих державних органів:

- моніторинг роботи Комітету ВРУ з питань гуманітарної та інформаційної політики за перше та друге півріччя 2021 року;
- моніторинг роботи Міністерства культури та інформаційної політики за перше та друге півріччя 2021 року;
- моніторинг роботи Комітету ВРУ з питань свободи слова за перше та друге півріччя 2021 року;
- моніторинг роботи Держкомтелерадіо за перше та друге півріччя 2021 року;
- моніторинг роботи медіарегулятора — Національної ради з питань телебачення і радіомовлення.

Ці звіти були поширені серед зацікавлених сторін і допомогли їм краще зрозуміти виклики та перспективи регулювання ЗМІ в Україні, а також відповідальність та ініціативи ключових органів влади.

Експерти «ДМ» Вадим Міський та Світлана Остапа брали участь у підготовці рішення Ради з питань свободи слова та захисту журналістів при Президентові України щодо законопроекту про подальший розвиток широкого саморегулювання медіаринку. Рада з питань свободи слова та захисту журналістів при Президентові України звернулася до журналістів, органів журналістського саморегулювання, медіаорганізацій та всіх зацікавлених сторін ініціювати запровадження медійною спільнотою єдиної прескартки українських журналістів. Така практика існує в більшості демократичних країн.

Аналіз законодавства щодо впровадження співрегулювання

Протягом року експерти «Детектора медіа» брали участь у робочих групах зі співрегулювання та розробки відповідного законодавства. Також ми висвітлювали підготовку законопроекту про протидію дезінформації та проекту закону про ЗМІ (аудіовізуальний закон).

Також «ДМ» постійно стежив за процесом розробки нового аудіовізуального закону та повідомляв про причини затримки роботи. Портал «Детектор медіа» системно висвітлював підготовку новою Верховною Радою законопроекту «Про медіа», даючи слово всім експертам, провівши відкрите обговорення та зробивши процес створення закону прозорішим.

Адвокація законодавчих змін та громадського контролю за використанням державних фінансів у медіасекторі

ГО «Детектор медіа» дуже ефективна у просуванні медіареформ завдяки своїй унікальній моделі діяльності. Експерти «ДМ» входять до складу дорадчих органів та робочих груп основних профільних органів (Нацради з питань телебачення і радіомовлення, Держкіно, Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформаційної політики, Міністерства культури та інформаційної політики, Держкомтелерадіо, Ради з питань свободи слова та захисту журналістів при Президентові України, органів саморегулювання (Незалежна Медійна рада, Комісія з журналістської етики) та наглядової ради Суспільного мовника. Ми опублікували понад 25 матеріалів про співпрацю із владою щодо медіареформ у 2021 році.

Значна частина зусиль «ДМ» традиційно була зосереджена на адвокації збереження достатнього рівня фінансування Суспільного мовника на 2022 рік в умовах очікуваного скорочення державного бюджету через пандемію COVID-19. В результаті цих зусиль вдалося заощадити достатній бюджет компанії — 1,87 млрд грн, що дозволяє продовжити реформу.

II. ПІДВИЩЕННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ГРОМАДЯН

Про медіаграмотність — простою мовою

Сайт «Media Sapiens» залишається унікальним ресурсом в українському сегменті, який висвітлює різні аспекти медіаграмотності та розвінчує інформаційні маніпуляції. У 2021 році опубліковано 2410 матеріалів, із них 239 статей, 24 інтерв'ю, 50 мультимедійних матеріалів та 2097 новин. Річна аудиторія сайту становила 1,7 млн користувачів. Загальна кількість переглядів сторінок склала 2,2 млн.

Основні теми, висвітлені на вебсайті: розкриття маніпуляцій, фейків (у тому числі фейків про коронавірус) та пропаганди, тенденції медіаосвіти в Україні та за кордоном, соціальні мережі та їхній вплив на споживання інформації, вплив засобів масової інформації на дітей, безпека в інтернеті, тенденції в гібридній війні.

Світлана Остапа провела декілька тренінгів для прокурорів та працівників суду з різних регіонів України.

Члени команди «ДМ» долучилися і до просвітницької діяльності. Вадим Міський провів лекцію для 30 студентів кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету. Як зазначила студентка 2 курсу Олександра Гривась, *«лекція була корисною не лише для магістра, а й для повсякденного життя. Тепер ми знаємо набагато більше про Суспільне мовлення як таке, про його фінансування, структуру та відмінності від державного»*. Світлана Остапа провела декілька тренінгів для прокурорів та працівників суду з різних регіонів України.

«ДМ» також випустив серію із 6 інтерв'ю з учителями, які викладають медіаграмотність. Це інтерв'ю з учителями, які вчать школярів критично мислити та аналізувати інформацію, впроваджують цифрову компетентність школярів, розмовляють про медіаграмотність зі школярами. Найпопулярніший матеріал — «Не все, що каже твоя бабуся, правда» — набрав понад 7 тисяч переглядів. Загальна кількість переглядів інтерв'ю перевищила 21 тис.

Також опубліковано серію із 6 інтерв'ю з відомими блогерами, які у своїх проектах розвінчують поширені фейки, міфи та стереотипи (загальна кількість переглядів — понад 23 тис.).

Інноваційні засоби медіаграмотності та громадянської освіти

Сатиричне шоу «NewsPalm».

Щотижневе шоу про медіаграмотність, спрямоване на розвінчання дезінформації та викриття непрофесійних практик медіа з поширенням на ютубі / у фейсбуку. У 2021 році «ДМ» випустив 53 епізоди «NewsPalm», які зібрали близько 3,1 мільйона переглядів в ютубі і фейсбуку. Він зосереджений на розвінчанні фейків і дезінформації, розкритті прихованої реклами та медіаманіпуляцій. Крім того, «NewsPalm» має аудиторію на телебаченні, оскільки після початку пандемії Covid-19 «Детектор медіа» зробив програму «NewsPalm» доступною для безкоштовного використання у Фонді контенту Національної асоціації медіа (репозиторій безкоштовного контенту для регіональних ЗМІ) та на платформі «Медіа змінюємо Україну», щоб ознайомити з програмою широку аудиторію регіонального телебачення. «Фільтр», національний проєкт із медіаграмотності Міністерства культури та інформаційної політики України, включив «News Palm» до списку найкращих медіапроєктів для підвищення медіаграмотності. «NewsPalm» входить до 35 найпопулярніших блогів ютуба на політичну та соціальну тематику українською мовою. Відповідно до даних спільноту українських блогерів «Маніфест», ютуб-канал «NewsPalm» знаходиться на 6-му місці у списку найпопулярніших каналів у категорії «Новини» українською мовою і на 11-му місці — в номінації «Шоу та програми».

« Я 20 років у політичній журналістиці. І мені цікаво жартувати про релігії, бо в них багато цікавих деталей. А вони жартують про типові образи, ситуації, де нічого не змінюється сотні років. Завжди будуть однакові, умовне кліше, на які нашаровуються сотні варіацій жанру. Я ж намагаюсь бути уважним до деталей, "складати з них мозаїку"».

Влог «Lomakina Yesterday».

Гумористичний відеоблог Ангеліни Ломакіної подається у формі гумористично-сатиричної рефлексії на дезінформацію, фейки та медійний контент щодо широкого спектру тем. Влог має чіткий меседж щодо формування критичного мислення та медіаграмотності. У 2021 році вийшло 50 серій, близько 3,08 мільйона переглядів і 289 відео в тіктоку, понад 1,52 мільйона переглядів.

Валерія Ковтун, менеджерка національного проекту медіаграмотності Міністерства культури та інформаційної політики, в коментарі журналістці «ДМ» Галі Скляревській високо оцінила відеоконтент: «Я вважаю, що інформаційно-розважальні проекти, спрямовані на популяризацію медіаграмотності через гарний гумор, цікаві історії, є високоефективний. Наш проект також хоче реалізувати креативний підхід відеоконтенту "Детектора медіа", і ми плануємо запустити обліковий запис тіктока за прикладом Ангеліни Ломакіної». Під час Львівського медіафоруму в серпні 2021 року Мирослава Барчук, відома українська тележурналістка, висо-

ко оцінила відеоконтент «ДМ», сказавши, що *«такі проекти, як Ангеліна, вирішують проблему ефективної доставки інформації до аудиторії за допомогою інфотейнменту»*.

Авторка зібрала відгуки від своєї аудиторії, щоби покращити вміст і отримати уявлення про те, як її глядачі використовують отриману інформацію. Вона дізналася, що глядачам найбільше допомогли її поради щодо безпеки даних і як спілкуватися з друзями та родиною, які користуються ресурсами російських ЗМІ.

Оцінка обізнаності щодо медіаграмотності та протидії дезінформації

Розрахунок Індексу медіаграмотності українців 2021.

Ми провели кількісне дослідження «Індексу медіаграмотності», щоби підтвердити концепцію, розроблену «ДМ» у 2020 році, та розрахувати Індекс для різних категорій української аудиторії.

Обсяг вибірки: 2000 респондентів. Цільова аудиторія: доросле населення України (18+). Тип вибірки: репрезентативна за віком, статтю, розміром населеного пункту та регіону.

ДЕТЕКТОР МІ

ІНДЕКС МЕДІАГРАМОТНОСТІ УКРАЇНЦІВ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОМПЛЕКСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Детальніше про дослідження:

Як доводить дослідження, рівень медіаграмотності залежить від віку, статі та рівня освіти. Медіаграмотність 13 % українців є низькою, третини (33 %) – нижчою за середню, вищим за середній рівень медіаграмотності характеризується 45 % аудиторії, а високим – 10 % (цей показник збільшився на 2 % порівняно з минулим роком). Дослідження також показує багато деталей у споживанні медіа та практиках у різних цільових групах, що буде корисним для української влади, неурядових організацій, міжнародних проєктів підтримки, ЗМІ та інших зацікавлених сторін.

Соціологічні дослідження впливу пропаганди, довіри до ЗМІ в Україні.

Загальнонаціональне опитування проводилося на замовлення ГО «Детектор медіа» Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва у співпраці із соціологічною службою Центру Разумкова з 17 по 22 грудня 2021 року. Вибірка складається з 2018 респондентів і охоплює доросле населення України, крім тимчасово окупованих територій АР Крим, а також частини Донецької та Луганської областей. Найпоширенішим джерелом інформації для українців про події в Україні та світі залишаються традиційні ЗМІ, а саме національні телеканали. Обираючи ЗМІ як джерело інформації, більшість респондентів зазначили, що звертають увагу на цікавість матеріалів (57 %), неупередженість інформації (38 %), оперативність висвітлення (38 %), зручність подачі (33 %) і близькість поглядів (29 %).

Детальніше про дослідження:

Якісне інформування про COVID-19

Публікація аналітичних статей.

«Детектор медіа» продовжив спецпроєкт «Правда і вимисел про коронавірус» із протидії дезінформації про пандемію COVID-19, заохочуючи медіаспоживачів використовувати лише якісну інформацію та дотримуватися найкращих практик соціальної поведінки під час пандемії та ділитися коректною інформацією. Мети було досягнуто шляхом створення високоякісного медіаконтенту для платформ «Детектор медіа» та «Media Sapiens», де перша орієнтована на медіапрофесіоналів (журналістів, редакторів, медіаменеджерів), а друга – на широку аудиторію.

Першим заходом був моніторинг та аналіз українського інформаційного середовища з метою виявлення фейків щодо COVID-19. У рамках проєкту було проведено кілька хвиль моні-

торингу, за результатами якого з'явилися публікації про фейки, пов'язані з коронавірусом, а також пояснювальні відео.

Публікація новин.

Загалом у рамках проекту створено 128 новин та матеріалів про COVID-19 та відображення пандемії в інформаційному просторі. Зважаючи на високу зацікавленість цільової аудиторії проекту, «Детектор медіа» зосередився на створенні швидких і якісних оновлень щодо міфів і фейків навколо теми коронавірусу.

На фейсбук-сторінці «Media Sapiens» найбільше коментарів мали дописи з матеріалами проекту, де люди висловлювали свою підтримку та незгоду. Найбільше обговорювалася тема вакцинації. Проект охопив понад 560 тис. людей. Він включає унікальних відвідувачів розділу «Правда і вигадка про коронавірус», індикатори соціальних мереж (фейсбук і телеграм), а також список розсилки «Детектора медіа».

Аналіз публічного дискурсу українського сегменту телеграма щодо COVID-19.

«Детектор медіа» у співпраці з ІТ-компанією «Let'sData» збирає велику кількість даних з українського сегменту телеграма, щоби проаналізувати закономірності поширення COVID-19 — фейкових новин у цій соціальній мережі. Дані були отримані за допомогою сервісу Telegram Analytic і охоплювали період із липня 2020 року по лютий 2021 року. Експерти «Let'sData» співпрацювали з аналітиками «ДМ», щоб оцінити дописи як кількісно, так і якісно. Загалом проаналізовано 443 086 дописів, із яких 55 386 стосуються COVID-19. Тобто 12,5 % контенту в українському сегменті телеграма крутилися навколо коронавірусу. Загальна кількість переглядів цих постів за період моніторингу склала 47 мільйонів. Загалом канали, які писали про коронавірус, мали майже 8 мільйонів підписників. У рамках аналізу «ДМ» виявив найпопулярніші теми на тлі COVID-19 у телеграмі, визначив канали поширення дезінформації та окреслив їхні ключові наративи. Основні результати аналізу опубліковані на порталі «Детектор медіа».

Разом з аналізом наративів і джерел дезінформації, пов'язаної з коронавірусом, команда «ДМ» зосередилася на поясненні того, чому інфраструктура телеграма, який стає дедалі популярнішим у всьому світі, і його розпливчасті правила є сприятливим середовищем для дезінформації не лише в Україні, а й у світі.

Детальніше про дослідження:

III. ПРОТИДІЯ ПРОПАГАНДИ

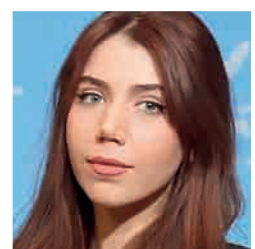
Забезпечення стейкхолдерів якісною та неупередженою інформацією про інструменти, стратегії та наслідки маніпулятивних впливів в Україні

Моніторинг кремлівських пропагандистських нарративів.

У 2021 році проводилось постійне виявлення та протидія пропагандистським нарративам Кремля щодо України. Відповідні публікації регулярно з'являлися на сайті «Детектор медіа». Петро Бурковський готував огляди проникнення російських пропагандистських нарративів в українські ЗМІ. Протягом року було опубліковано 12 таких оглядів. Ця діяльність допомогла громадськості, медіаекспертам та уряду розширити погляди на проблему дезінформації, звернувши увагу на ширше коло ЗМІ.

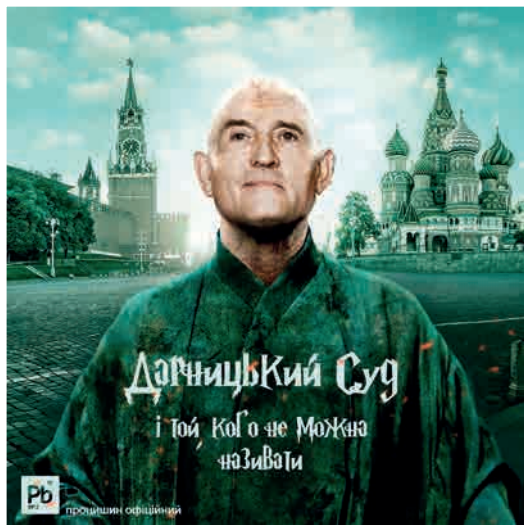
Моніторинг пропаганди та дезінформації в соціальних мережах.

«Детектор медіа» розробив власну Методику аналізу українських сегментів соціальних медіа та месенджерів. За даною методикою проведено ряд досліджень, опубліковано 12 моніторингових звітів.

Ксенія Ілюк:

« Дезінформація не має на меті сформувати якусь думку, її мета – дестабілізація ситуації, зруйнувати те, в що вірять люди. Настільки розмити поняття правильне-неправильне, щоб утворився хаос. Російська дезінформація теж не має на меті щось донести, інколи просто б'є на сумніви. Це теж дуже небезпечно. Дезінформація у довгостроковій перспективі небезпечна саме тому, що підриває довіру у суспільстві. Бо тоді зростає загальна напруга, посилюється стан повної недовіри до державних інституцій».

Аналіз візуального дискурсу дезінформації.

«ДМ» вивчав наративи, вбудовані в мему, у фейсбуку, інстаграмі, вконтакті та реддіті в серпні 2020 року — січні 2021 року. Спочатку команда проекту вирішила проаналізувати дві додаткові платформи — телеграм і реддіт. Обидві виявилися популярними з точки зору створення мемів і їх розповсюдження. За результатами аналізу були опубліковані статті, які містять загальний огляд із детальним аналізом і класифікацією найпопулярніших наративів, вбудованих у мему кожної соціальної мережі. За результатами аналізу «Детектор медіа» підготував аналітичну записку, а також створив інтерактивну сторінку MEMEter на порталі «Детектор медіа». Він містить 160 мемів, розділених на 12 розділів. Сама тема викликала надзвичайний інтерес у читачів «Детектора медіа». Захід-презентація у фейсбуку охопив понад 45 тис. людей.

Дослідження впливу дезінформації на місцеві вибори на сході України.

«Детектор медіа» розпочав комплексний аналіз дезінформації на півдні та сході України, зокрема щодо місцевих виборів 2020 року. На першому етапі «ДМ» провів експертне дослідження медіа (телевізійні новини, токшоу, інтернет-видання, групи в соціальних мережах і телеграм-канали), які є найпопулярнішими в цільових регіо-

Детальніше про дослідження:

нах, а також дослідження медіаконтенту на національному рівні. На другому етапі ми моніторили контент українських медіа, шукаючи дезінформаційні наративи: у локальних онлайн-групах і публікаціях у соціальних мережах жителів міст у цільових регіонах; в інтернет-виданнях; на місцевих телеканалах у цільових регіонах (вечірні телевізійні новини на двох місцевих телеканалах у кожному регіоні протягом п'яти робочих днів). На третьому етапі ми провели соціологічне дослідження ролі соціальних платформ та усної комунікації, а також ефективності дезінформаційних наративів. Це дозволило виявити дезінформацію, яку не бачать інструменти цифрового моніторингу. Дослідження складається з якісного соціологічного дослідження в цільових регіонах, під час якого ми збрали необхідну інформацію для другого етапу — репрезентативного кількісного дослідження в цільових регіонах. Ми ставили запитання щодо практики використання соціальних мереж, форм вербальної передачі неперевіреної інформації тощо. На четвертому етапі ми порівнювали українські дезінформаційні наративи, виявлені під час дослідження, з наративами, поширеними в російських ЗМІ, щоби знайти подібності та відмінності, а також з'ясувати іноземне походження деяких оповідань.

Результати аналізу опубліковані в дослідженні «Проросійська і антизахідна конспірологія в інформаційній війні. Ключові тренди 2020-2021». Документ також містить рекомендації для ключових зацікавлених сторін на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Зміцнення довіри ЗМІ до громадянського суспільства

Новини про громадянське суспільство у спецпроєкті «ДМ» «Громадянське суспільство».

Постійне зростання переглядів та залучення аудиторії до матеріалів про громадянське суспільство дало змогу «Детектору медіа» створити окремий сайт про ОГС для ЗМІ. «ЗМІ для змін» був розроблений наприкінці 2020 року з метою публікації матеріалів про життя ОГС для аудиторії ЗМІ та налагодження тіснішого контакту між представниками двох секторів. За звітний період ми підготували та опублікували на сайті 433 новини про життя громадянського суспільства.

Статті (інтерв'ю, аналітичні огляди тощо), що розкривають міфи про українське громадянське суспільство.

«ДМ» підготував власні статті про громадянське суспільство та ЗМІ. У цьому розділі опубліковано 82 статті, які, зокрема, спрямовані на висвітлення та підтримку адвокаційних ініціатив ОГС.

Також «Детектор медіа» забезпечив медіапідтримку адвокаційних кампаній щодо впровадження прозорих конкурсних механізмів фінансування проектів ОГС з державного та місцевих бюджетів, а також створення сприятливого правового середовища для розвитку громадянського суспільства в Україні.

Протидія міфам та підвищення обізнаності про різні аспекти українського громадянського суспільства.

Підготовлено та розповсюджено титровий ролик про різні аспекти життя громадських організацій в Україні. Аналітичні звіти «ДМ» допомогли виявити фейки та дезінформацію про громадянське суспільство та активістів, швидко їх спростувати та чітко донести до медіаспільноти повідомлення про інформаційну атаку на громадянське суспільство, довести важливість висвітлення діяльності ефективних громадських організацій для широка громадськість.

У рамках цих заходів «Детектор медіа» висвітлив більше ніж:

- 55 звернень громадських організацій, коаліцій, активістів;
- 112 заходів, організованих громадськими організаціями;
- 24 новини та матеріали про маніпуляції та порушення прав людини;
- 169 новин та матеріалів про результати діяльності НУО або за участю НУО;
- 18 новин та матеріалів щодо законодавства щодо громадських організацій;
- 8 резонансних справ проти активістів;
- 20 адвокаційних кампаній: щодо впровадження прозорих конкурсних механізмів фінансування проектів НУО з державного та місцевих бюджетів; про створення сприятливого правового середовища для розвитку громадянського суспільства в Україні; про протидію шкідливим для громадських організацій законопроектам тощо.

Загальна кількість переглядів усіх медіаматеріалів, виготовлених та опублікованих під час акції, перевищила 450 тис.

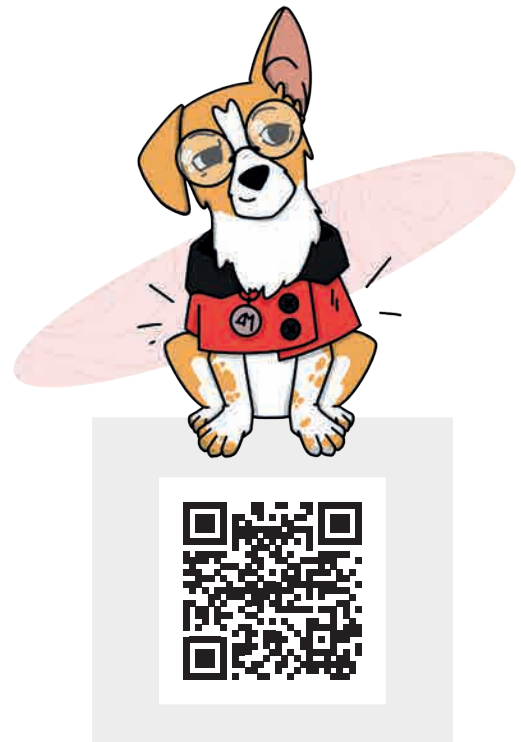
ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

Розвиток комерційної діяльності

У 2021 році «Детектор медіа» продовжив розвиток комерційної діяльності відповідно до розробленого бізнес-плану організації. Для зміцнення нашої організаційної спроможності ми продовжили співпрацю з комерційним менеджером. Протягом 2021 року розміщено 102 місця розміщення реклами та банерної реклами, що принесло 635 тис. грн комерційного доходу.

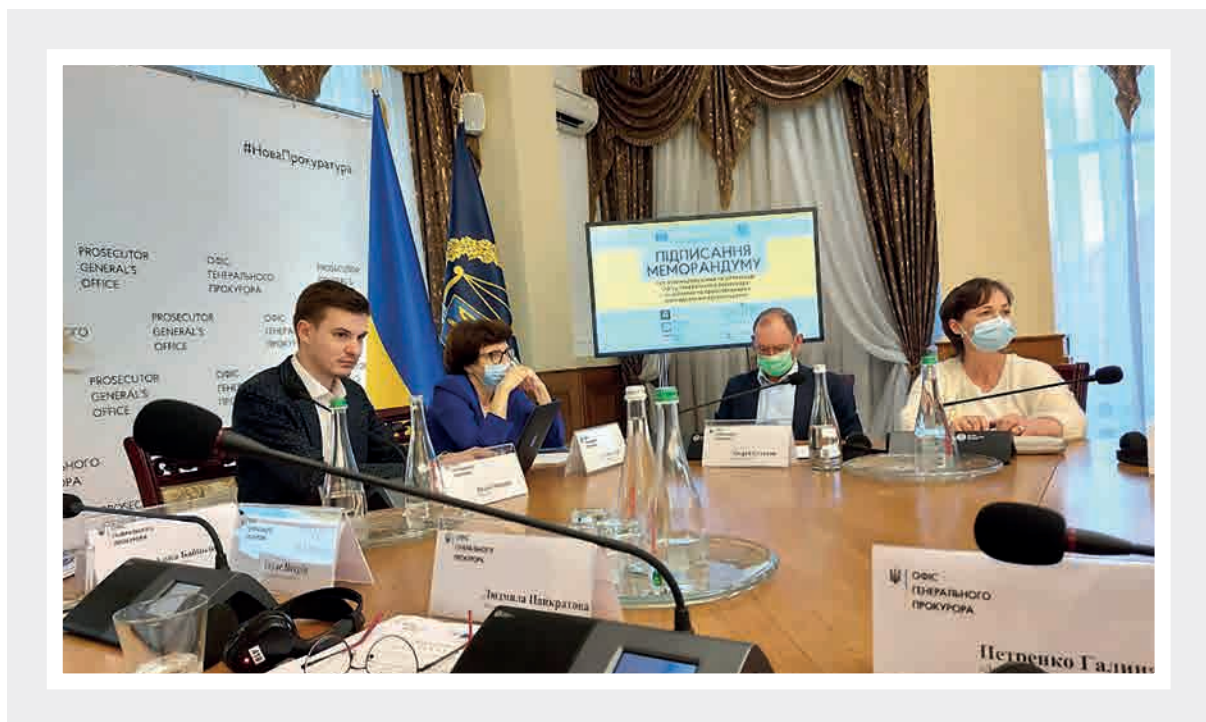
Відповідно до розробленої Стратегії монетизації, ми запустили новий напрям монетизації — пожертви від читачів. Команда «Детектора медіа» обрала підрядника, який розробив особливу концепцію монетизації від аудиторії та надав підтримку її реалізації. Також прийнято на роботу менеджера з розвитку громади. Спільноту «Детектор медіа» презентували 10 листопада 2021 року. За цей час до неї приєдналося 152 користувача.

Розвиток партнерств

Міністерство культури та інформаційної політики запустило загальнонаціональний проєкт із медіаграмотності «Фільтр», наша організація стала партнером та джерелом експертизи для нього. Проєкт у своїй роботі, в тому числі, спирався на дослідження Індексу медіаграмотності українців, який розробив «Детектор медіа».

Детектор медіа підписав Меморандум між медійними та правозахисними організаціями та Офісом Генерального прокурора. Сторони домовилися створити постійну робочу групу. В

числі підписантів також низка авторитетних медійних та правозахисних організацій. Мета меморандуму – ефективна і прозора боротьба з безкарністю за напади на журналістів.

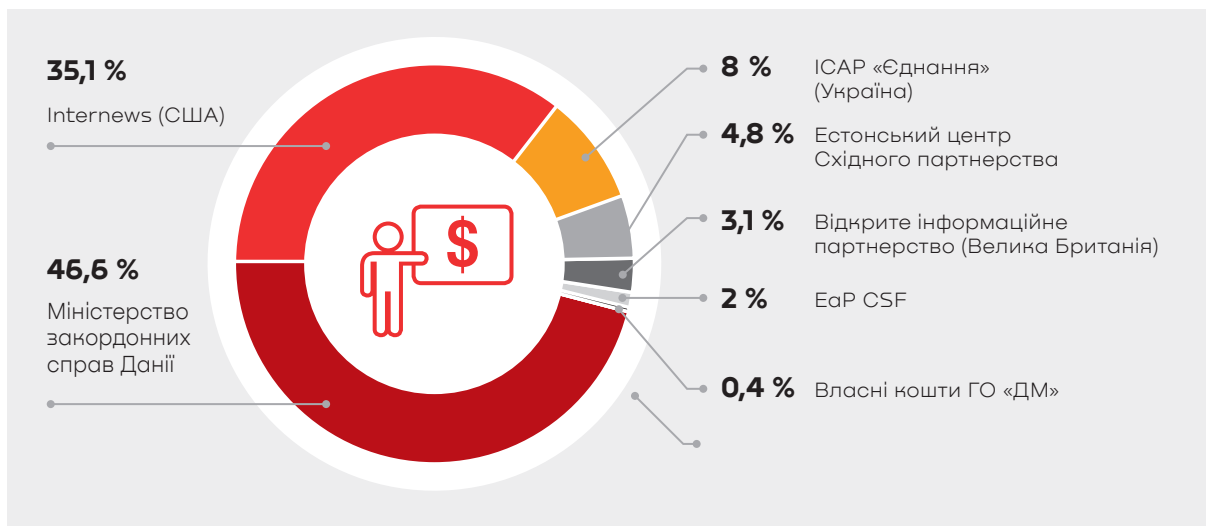

Зміцнення організаційного потенціалу

Стрімкі зміни, викликані розвитком комерційної діяльності та заходів, спрямованих на залучення коштів від аудиторії, спричинили необхідність посилення внутрішніх комунікацій всередині організації, а також перегляду мотиваційних підходів до командної роботи та оновлення організаційної структури. Зокрема, протягом другої половини 2021 року керівництво організації працювало над розробкою найкращого підходу до залучення керівників програм та фінансового відділу до нових напрямків діяльності організації. У результаті цих зусиль було оновлено комунікаційну політику, політику мотивації та організаційну схему.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

Джерела фінансування діяльності організації

Витрати на реалізацію проєктів організації

Загальна сума витрат у 2021 році становить еквівалент 933 тис. 270 доларів та розподіляється наступним чином

ПРОЄКТИ	СУМА (тис. грн.)
Базова підтримка НУО «Детектор медіа», 2017–2021 рр.	11 541,58
Медіапрограма в Україні	8 483,53
Посилення спроможності ГО «Детектор медіа» для забезпечення кращого публічного іміджу громадянського суспільства України	1 986,38
Швидке реагування на кризу в Білорусі: Україна	306,61
МЕМметр: візуальний дискурс зловмисних інформаційних операцій	181,37
Вивчення нарративів, що містять неправдиву інформацію або дезінформацію про COVID-19 в мережі Telegram, та їх споживання	181,37
Моніторинг кремлівських нарративів навколо «Північного потоку 2»	108,61
Білоруський контент та інші мультимедійні розробки	187,07
Протидія дезінформації на півдні та сході України	1 186,62
Правда та вимисел про коронавірус	501,09
Власний фонд	100,11

КОМАНДА

Наталія Лигачова-Чернолуцька

голова організації, шефредакторка порталу
«Детектор медіа»

ПРАВЛІННЯ

Ігор Когут

Інна Кузнецова

Тарас Петрів

Антоніна Черевко

Світлана Конончук

Юрій Рубан

ПОРТАЛ «ДЕТЕКТОР МЕДІА»

- **Отар Довженко**, головний редактор порталу «Детектор медіа»
- **Лілія Зінченко**, заступниця головного редактора
- **Гала Скляревська**, заступниця шефредакторки з авторських проєктів
- **Сергій Денисов**, заступник головного редактора, головний випусковий редактор
- **Ярослав Зубченко**, оглядач
- **Наталія Данькова**, оглядачка
- **Катріна Розкладай**, літературна редакторка
- **Андрій Чулков**, головний програміст

«СУСПІЛЬНЕ МОВЛЕННЯ»

- **Світлана Остапа**, заступниця шефредакторки порталу «Детектор медіа» зі зв'язків із громадськістю, редакторка сайта «Суспільне мовлення»
- **Ольга Жук**, оглядачка

«MEDIA SAPIENS»

- **Ірина Рябоштан**, оглядачка
- **Ольга Беца**, оглядачка

«ВІДЕОТЕКА»

- **Світлана Григоренко**, відеограф
- **Ангеліна Ломакіна**, ведуча

«ЗМІ ДЛЯ ЗМІН»

- **Анна Єгорова**, редакторка сайта «ЗМІ для змін»

ДИРЕКЦІЯ

- Галина Петренко, директорка
- Вадим Міський, програмний директор
- Ігор Морозов, фінансовий директор
- Олена Леоненко, головна бухгалтерка
- Тетяна Клименкова, бухгалтерка
- Катерина Кондратьєва, фінансова менеджерка
- Сергій Кравчук, проектний менеджер
- Ксенія Ілюк, проектна менеджерка
- Юлія Зелінська, менеджерка з адміністративних питань та реклами
- Наталя Притуляк, SMM
- Марія Онищенко, комерційний директор
- Владислав Дзіковський, системний адміністратор

ДОНОРИ

Міністерство
закордонних справ Данії

Internews Network
(США)

«ІСАР Єднання»

Відкрите інформаційне
партнерство (OIP)

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Представництво ЄС в Україні
(Східне партнерство)

детектор медіа

2021

